

Asia: VN/630/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ilmastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kunnan ilmastosuunnitelman laatimisen aikaväli (14 a § 1 mom)

-

Kunnan ilmastosuunnitelman sisältö (14 a § 1–2 mom)

Hallituksen esityksessä todetaan edelleen, että kuntien ilmastosuunnitelman hillintätoimet voisivat kohdistua esimerkiksi kaavoitukseen ja sitä kautta vaikuttaa kuntalaisten mahdollisuuksiin liikkua kävellen ja pyöräillen. Kävelyn ja pyöräilyn lisääntyminen voisi osaltaan arkiliikunnan kautta vaikuttaa myönteisesti kuntalaisten terveydentilaan. Yhdyskuntasuunnittelun keinoin voidaan merkittävästi vaikuttaa etenkin pienemmän elinpiirin omaavien (ja heikoiten liikuntasuositukseen yltävien) ikäluokkien mahdollisuuksiin liikkua sekä ilmaston että terveyden kannalta kestävästi, mm. kävellen ja pyöräillen. Kaavoituksessa on myös tärkeää huolehtia liikuntapaikkojen, ulkoilualueiden, ulkoilureittien ja viheralueverkostojen riittävydestä ja saavutettavuudesta.

Kaavoituksen lisäksi kunnilla on merkittävä rooli tilojen ja palveluiden rakentajana, omistajana ja ylläpitäjänä. Esityksen perusteluihin kannattaisi täydentää, että ilmastosuunnitelmissa kunnat voivat vähentää päästöjään myös kehittämällä liikuntapaikkojen energiatehokkuutta, edistämällä niissä uusiutuvien energialähteiden hyödyntämistä sekä suosimalla rakentamisessa uusiutuvia ja kiertotaloutta tukevia materiaaleja.

Olympiakomitea toivoo, että ilmastosuunnitelmissa kunnat voivat vähentää päästöjään toimilla, jotka liittyvät fyysisen aktiivisuuden ja liikunnan lisäämiseen mm. kehittämällä kävely- ja pyöräilymahdollisuuksia, huomioimalla liikkumisvaikutukset kaavoituksessa ja palveluverkkojen suunnittelussa sekä kehittämällä kuntalaisten käyttämien liikuntapaikkojen energiatehokkuutta yhdessä niitä ylläpitävien tahojen kanssa.

Kunnan ilmastosuunnitelman seuranta (14 a § 3 mom)

-

Kunnan ilmastosuunnitelman huomioiminen kuntastrategiassa ja toimintakertomuksessa (14 a § 3 mom)

-

Mahdollisuus laatia ilmastosuunnitelma yhdessä alueen muiden kuntien kanssa (14 a § 4 mom)

-

Muutoksenhaku valtioneuvoston päätöksiin ilmastolain soveltamisalalla (21 b § 1–4 mom)

-

Muutoksenhaku kuntien ilmastosuunnitelmiin (21 b § 5 mom)

-

Esityksen vaikutukset (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)

Hallituksen esityksessä todetaan, että pääsääntöisesti ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista tavoittelevat toimet edistävät välillisesti myös hyvinvointia ja terveyttä. Olympiakomitea pitää tätä huomiota tärkeänä ja korostaa, että ilmastopolitiikka palvelee myös muita yhteiskuntamme kannalta keskeisiä politiikkatavoitteita, kuten hallitusohjelman tavoitetta liikunnallisen kokonaisaktiivisuuden nostamisesta kaikissa väestöryhmissä. Väestön liian vähäinen fyysinen aktiivisuus on merkittävä yhteiskunnallinen haaste. Aikuisista ainoastaan noin 40 prosenttia liikkuu terveytensä kannalta riittävästi. Eniten parannettavaa on lasten ja ikääntyneiden aktiivisuudessa: lapsista ja yli 70-vuotiaista vain noin kolmannes ja yli 80-vuotiaista joka viides täyttää terveystieteiden tutkimusten mukaan suositellun liikunnan määrän.

Muut huomiot

Suomen Olympiakomitea pitää tärkeänä ja kannatettavana esitettyä uudistusta, jonka tavoitteena on tukea ilmastolain tavoitteiden toteutumista ja vahvistaa kuntien ilmastotyötä. Ilmastonmuutos on uhka koko ihmiskunnalle ja vaikuttaa myös siihen, miten ja minkälaisissa olosuhteissa tulevaisuudessa liikutaan ja urheillaan. Liikunnan ja urheilun toimialaan liittyy päästövähennysmahdollisuuksia ja toisaalta fyysisen aktiivisuuden lisääntyminen voi olla tärkeä osatekijä ilmastotyössä.

Uudistuksessa ilmastolain soveltamisala laajennettaisiin koskemaan kuntia. Kunnille säädettäisiin velvoite laatia ilmastosuunnitelma, joka kunnan tulisi päivittää vähintään kerran valtuustokaudessa. Suunnitelman hyväksyisi valtuusto. Kunnan tulisi suunnitelmassa asettaa päästövähennystavoite sekä toimet, joilla päästöjä vähennetään kunnassa. Samoin kunnan olisi seurattava suunnitelman toteutumista. Esityksen keskeinen tavoite on vauhdittaa ilmastotyötä sellaisissa kunnissa, joissa se ei vielä ole käynnistynyt tai edennyt pitkälle.

Olympiakomitea tunnistaa kuntien keskeisen aseman ilmastotoimissa ja kannattaa lain ulottamista koskemaan kuntia.

Ahva Toni
Suomen Olympiakomitea